

TAVUSTA JA TARKOITUS

Tässä preevissä met pyydämä sinnuu osalistumhaan tutkimusprošektiin, jonka tarkoituksena oon kovota enämen tiettoo tervheydestä, sairhauksista ja elämäno-loista niilä paikkakunnila joissa saamelaiset ja ruijalaiset asuthaan. Tutkimuksessa saat tiettää jos sinula oon erityissii elämäntapasairhauksii tahi vaara sairastuut niihin.

Sie olet saanu tämän pyynön siksi ko sie olet 40-79 vuotta vanhaa ja asut siinä komuunissa, jonka met olema valinheet tutkimuspaikaksi. Tutkimuksen tekkee Tromssan universiteetin Saamelaisen tervheystutkimuksen sentteri / Yhtheiskunnalisen lääkitietheen institutti.

MITÄ MET TUTKIMA?

Tässä preevissä saat kysymyspaperin. Met pyydämä sinnuu vastaamhaan kysymykshiin ja ottamhaan kysymyspaperin myötä ko tulet tutkimusheen. Jok-haisessa komuunissa oon vissi tutkimuspaikka, missä sinulta mitathaan verenpainon, pulssin, pittuuden, painon sekä vyötärän ja ronkan ympärysmitan. Otama kans veripröövin.

Pröövistä saatama hiljemin analyseerata veren ravintoainheet, ympäristömyrkyt ja rassuuainheet. Lisäksi kattoma jos verestä löyttyy markööriitä mitkä osoitethaan elämäntapasairhaukshiin tahi esim. näihin tilhoin: diabetes eli sokkeritauti, sydän- ja verisuonitauudit ja univaikkeudet. Oon kans mahdollista ette met tehämä verestä geneettisen analyysin, jotta löydämä syyn näihin sairhaukshiin.

Regional komité for medisinsk og helsefaglig forskningsetikk – REK nord häyttyy hyväksyyt kaiken veripröövin käytön.

Tämän preevin myötä oon kans tiettoo tutkimuksen aijasta ja paikasta. Jos tämä aika ei sinule passaa, niin sie saatat tulla ilman ette sie tarvittet ilmoittaa ennen.

MAHDOLISET HYÖDYT JA HAITAT

Ei ole tiedossa ette tutkimuksesta olis mithään vaaraa. Veripröövin otethaan käsivarren verisuonesta. Tutkimus kestää suunile puoli tiimaa. Jos sie halluut, niin sie saat jo paikala tiettää oman verenpainon, pulssin, pittuuden, painon, vyötärän ja ronkan ympärysmitan, veriprosentin ja HbA1c:n (keskimääräisen verensokkerin viimisen 6-8 viikon aikana). Sie saatat kans ilmoittaa jos et halluu tiettää ommii pröövituloksii. Mutta jos jostaki pröövituloksesta tullee ilmi, ette sie tarvittet nopeesti lääkärin hoittoo, tulet sie varsin saamhaan siitä tiedon. Vaikka sie osalistuisitki tähän tutkimukseen, ei se silti ole sama ko käynti lääkärin tykönä. Jos sie eppäilet ette sinula oon joku sairhaus, hädyt sie tutkimuksen lisäksi käydä oman vakituisen lääkärin tykönä.

Foto: Bjørn-Kåre Iversen, helsefak. utlno

MITÄ SINUN PRÖÖVIILE JA TIEDOILE TAPATTUU?

Sinun prüövii ja tiettoi käytethään tyhä tutkimuksheen. Tervheystutkimuslaki ja tarpheen tullen kans muut aktuellit lait määräthään sen, kunka tervheystiettoi tahi prüövimateriaalii jatkossa käsitelthään. Kaikki tiedot ja prüövit oon anonymiit. Niihin ei tule nimmee eikä syntymänumeroo tahi muuta tiettooo mistä sinun saattais tunteet. Vasituinen koodi liittää sinun tiedot ja prüövit sinun nimheen erilisen nimilistan kautta. Se meinaa sitä ette tiettoi ei saata identifiseerata. Tyhä tämän prošeektin autoriseeratut työntekijät saatethaan kuorata nimilistasta sinun nimen. Ei ole myöskhään mahdollista tunnistaat sinnuu niistä tutkimustuloksista, joita met hiljemin julkaisemma. Saattaa olla ette met hiljemin otama yhteyden sinhuun ja pyydämä sinnuu vastaamaan lisäkysymykshiin.

Sinun kysymyspaperin vastaukset, tervheystutkimuksen tulokset ja veriprüövianalyysit oon net tiedot mikkä sinusta säilytethään. Met saatama panna näitä tiettoi yhtheen niitten tiettoin kans, joita sinusta oon muissa tutkimusrekisteriissä, ja se tapattuu sen mukhaan mitä Datatilsynet ja/tahi REK oon hyväksynny. Tämä saattaa olla tiettooo apurahasta, sairhaudesta, tienastista, koulutuksesta, ammatista tahi tiettooo muista tervheystutkimuksista joissa olet ollu myötä. Met saatama hakkeet tiettoi mm. täältä: Kreftregisteret, Dødsårsaksregisteret, Folkeregisteret, Reseptregisteret, Medisinsk fødselsregister, Hjerte- og karregisteret, Statistisk sentralbyrå ja väjenräkningit. Lisäksi voima hakkeet muista kansalisista rekisteriistä tiettooo niistä sairhauksista, joita tässä tutkimuksessa tutkithaan. Näissä taphauksissa poistethaan nimen ja persoonanumeron. Vakkuutusfirmat tahi muut kaupalliset laitokset ei pääse lukemhaan daattatiettoi.

Prošeektin lopetethaan 31.desemperikuuta 2067. Tämän jälkheen kaiken daattan anonymiseerathan.

BIOPANKKO

Veriprüövin säilytethään Tromssan universiteetissa nk. tutkimusbiopankossa tahi mahdollisesti jossaki muussa biopankon kansalisessa laakerissa. Biopankko pittää eriliikaisen hyvin vaarin veriprüöviin kvaliteetistä ja persoonansuojasta sillä tavala ko aktuellit instansit oon hyväksynheet. Jos sie osalistut tukimuksheen, myönyt samala siihen ette sinun veriprüövii säilytethään biopankossa. Tromssan universiteetilä oon edesvastaus tutkimusbiopankosta.

EDESVESTAUS DAATTAN KÄSITTELYSTÄ

Tromssan universiteetin administratiivisella johtaaajalla oon edesvastaus daattan käsittelystä.

OIKKEUS NÄHDÄ JA POISTAAT TIETTOI JA PRÖÖVIITÄ

Jos osalistut tutkimuksheen, sinula oon oikeus nähdä net tiedot jokka sinusta oon säilytetty. Sinula oon kans oikeus oikaistaat jos tiedoissa oon jotaki väärin. Jos sie et halluukhaan olla myötä tutkimuksessa, saatat vaattiit ette sinusta kovotut tiedot ja prüövit poistethaan, paitti jos tiettoi oon jo käytetty analyysissä tahi tietheelisissä julkaisuissa.

MAKSU KULUISTA

Niile jokka osalistuthaan tutkimuksheen, ei makseta mithään kullui, paitti ette kaikki osalistujat oon myötä arvan vedossa. Voittona oon kaksi 10 000 kruunun matkalahjakorttii. Lisäksi vedethään arvala vielä kaksi matkalahjakorttii siinä komuunissa missä oon ollu eniten osalistujii.

EKONOMIA

Regionale forskningsfond Nord-Norge, Helse Nord, Saametinka, Tromssan universiteetti, Tervheys- ja hoitodepartementti ja kolme pohjaisinta fylkinkomunui oon kuuronheet tutkimusta ja biopankkoo. Yhdeläkhaan näistä instansiista ei ole intressikonfliktii suhteessa tutkimuksheen.

VAKKUUTUS

Osalistujat oon vakkuutettu pasienttivahingon korvaamislain (pasientskadeerstatningsloven) kautta.

TERVHEYS JA ELÄMÄNTAPA

Ravinto – diabetes – sydän- ja verisuonitaudit – ympäristömyrkyt – hamphaitten terveys – uni

TUTKIMUKSEN TULOKSET

Tutkimuksen tulokset julkaisthaan kanssainvälisissä ja kansallisissä tietheelisissä julkaisuissa sekä erilaisissa populaaritietheelisissä kanaaliissa ja medioissa.

SIE PÄÄTÄT JOS HALLUUT OSALISTUUT

Sie itte päätät osalistutko tutkimukseen. Jos osalistut, niin sie tyhä tulet siihen aikaan ja paikkhaan minkä sinule oon annettu. Tutkimuspaikassa sinuu pyyðethään allekirjoittamhaan paperin jolla sie myönyt tutkimukseen. Sie saatat yhtä koska ja ilman syytä vettää pois myöntymyksen.

Jos sie joskus hiljemin halluut vettää pois myöntymyksen tahi jos sinula oon muita kysymyksii jokka liitythään tutkimukseen, voit ottaat yhteyðen meihin. Meidän prošektiteléfonooni oon 404 90 467 ja e-posti: saminor@ism.uit.no

Enämen tiettoo tutkimuksesta löyðät meidän nettilaidalta <http://site.uit.no/helseoglivsstil/>

TERVETTULEMAA TUTKIMUKSHEEN

Magritt Brustad

Magritt Brustad
Prošektinjohtaja
Professori

Ann Ragnhild Broderstad

Ann Ragnhild Broderstad
Tutkiija
Ylilääkäri Dr. med.

TROMSSAN UNIVERSITEETTI

TERVHEYSTIETHEELINEN FAKULTEETTI

PYYNTÖ TERVHEYS- JA ELÄMÄNTAPA- TUTKIMUKSHEEN